

IMPORTANȚA PATRIMONIULUI MUZEAL ÎN PROGRAMUL DE FORMARE A SPECIALIȘTILOR DIN MUZEE. COLABORARE ÎNTRE MUZEE ȘI UNIVERSITĂȚI

Valer OLARU

Rolul colecțiilor muzeale în activitatea de educație a publicului și procesul de învățământ a fost remarcat încă de la începutul sec. XX de ilustrul academician Grigore Antipa. („*Colecțiile unui muzeu oricari ar fi ele nu reprezintă adevăratul scop al muzeului, care este știința, cultura, educația*”). Formele prin care instituțiile de cultură realizează această activitate de valorificare superioară a patrimoniului sunt din ce în ce mai diverse, funcție de categoriile de beneficiari care constituie ținta programelor, iar metodele și nivelul de transmitere a informațiilor și a mesajului cultural se perfecționează continuu în funcție de nivelul cultural și tehnic atins de societate.

Sistemul mondial de învățământ, devine din ce în ce mai pragmatic se apropie, în mod firesc, din ce în ce mai mult de instituțiile care acumulează și gestionează valorile esențiale ale culturii, cele care dețin mărturiile fizice ale creației intelectuale.

Metodele informaționale de acces moderne, puse la dispoziție de noua tehnologie digitală permit fiecăruia să pătrundă și să se informeze, în sistemul virtual, în majoritatea instituțiilor de cultură din întreaga lume: universități, muzee, biblioteci, arhive, instituții de spectacol, rezervații naturale, colecții, etc.

În acest context și învățământul de conservare și restaurare beneficiază din plin, în procesul de pregătire a specialiștilor și perfecționarea mijloacelor de lucru, de noile condiții de acces la informații și documentare.

Dacă în urmă cu cca. 40 de ani conservatorii și restauratorii se formau numai în muzee, în ultimii 15 ani au apărut noi forme de pregătire la nivel universitar pentru specializările: conservare și restaurare.

Schimbarea produsă a avut ca efect creșterea interesului tinerilor pentru această specializare, generând în același timp concurența atât de benefică la nivelul corpului de specialiști care lucrează în domeniu sau pregătesc noile generații de conservatori și restauratori. Pe lângă acest aspect, esențial într-o economie de piață (incipientă în România), este încă nevoie de o abordare sistematică de pregătire teoretică și în special practică a viitorilor conservatori și restauratori. Această pregătire, așa cum s-a dovedit din experiența unor țări cu mai multă tradiție în acest domeniu din Europa (Germania, Anglia, Italia și Ungaria), se bazează pe o colaborare extrem de strânsă între unitățile de învățământ (de stat sau privat), cu instituțiile care dețin, conservă și valorifică patrimoniul, obiectivând de fapt esența pregătirii.

Necesitatea abordării juste și principiale a acestei problematice și în țara noastră constituie cheia de boltă a pregătirii superioare, la nivel european, a viitorilor noștri specialiști conservatori și restauratori. Nu se poate concepe o pregătire coerentă, din punct de vedere teoretic, practic și tehnic, fără accesul în cadrul programului de pregătire a studenților din profilul conservare-restaurare, la valorile culturale aflate în colecții, fără accesul acestora în laboratoarele de

restaurare, fără parcurgerea practică a cazuisticii generale și specifice, funcție de structura materialelor, tehnicilor și fără cunoașterea valorii și semnificațiilor spirituale, istorice, științifice și documentare a bunurilor. Este ca și cum am dori să specializăm un medic în chirurgie cardiacă abordând problematica numai din punct de vedere teoretic. Este pe deplin evident eșecul unei astfel de pregătiri.

Iată de ce C.N.M. „ASTRA” Sibiu și-a deschis încă de acum 8 ani, larg porțile spre învățământul superior de specialitate, atât în domeniul conservării și restaurării patrimoniului mobil și imobil cât și al celui etnologic.

Acest lucru a fost făcut parcurgând gradual etape și forme de organizare, prin crearea unui sistem de pregătire internațional de care să beneficieze toți restauratorii și conservatorii din laboratoarele din țară, prin organizarea de cursuri, susținute de profesori din cele mai importante centre de restaurare din Europa (Germania, Anglia, Olanda, Elveția, Ungaria, Cehia, etc). Nivelul de pregătire a fost flexibil cuprinzând meșterii restauratori monumente istorice dar și restauratorii cu studii superioare.

Colaborarea cu învățământul universitar prin organizarea pregătirii teoretice și practice a studenților în cadrul muzeului. Practic în acest fel accesul la obiecte, la problematica conservării și restaurării, la cazuistica oferită de colecții care însumează zeci de mii de bunuri culturale și peste 380 de monumente de arhitectură și tehnică populară au fost puse în slujba procesului de învățământ; și rezultatele nu au încetat să apară: Universitatea „Lucian Blaga” prin Facultatea de

„Istorie și Patrimoniu” secția de „Conservare și Restaurare” este singura din țară care oferă cele mai multe specializări pentru restauratori: *pictură tempera și ulei pe suporturi precum lemn, pânză, sticlă; lemn policrom și etnografic, ceramică, textile, piele, hârtie, metal.* Avantajul unei abordări cât mai diversificate în procesul de învățământ, a diferitelor suporturi sunt multiple atât pentru ridicarea nivelului procesului educativ, (prin mărirea volumului de cunoștințe), dar și al obținerii libere, individuale a cursanților pentru alegerea profilului specializării prin licență și masterat.

Ca urmare a aplicării acestui program, se observă de la an la an, progresul în procesului de învățământ, evidențiat atât în expozițiile anuale de restaurare, pe care le organizează muzeul în colaborare cu studenții, dar mai cu seamă în abordarea și elaborarea lucrărilor teoretice și practice de licență pe care le realizează și susțin studenții. Atât expozițiile cât și lucrările de licență prezentate public se constituie în exemple de urmat pentru următoarele generații și pun bazele în același timp pentru nivele superioare de pregătire care se prefigurează.

Iată doar câteva preocupări și demersuri în domeniul colaborării între muzeu și universitate pe care C.N.M. „ASTRA” Sibiu le-a abordat în ultimii ani, pornind de la necesitatea cunoașterii profunde a situației patrimoniului muzeal și a sistemului de pregătire a specialiștilor din domeniul culturii. Această experiență poate fi utilă instituțiilor de cultură și universităților din România care pot dezvolta și diversifica în avantaj reciproc acest tip de colaborare.